

6.WFER

Enerji Düzenleme Dünyasını Buluşturmak

Program Geliştirmeye Yönelik Bir Kavram Belgesi

Giriş

1. Dünya Enerji Düzenleme Forumu (WFER) enerji sektörü ve düzenlemeleri ile ilişkili olarak kaydedilen ilerlemelerin gözden geçirilmesi, fikir alışverişinde bulunulması, iyi uygulamaların belirlenmesi, karşılaşılan zorlukların ve endişelerin ele alınması ve düzenleyiciler arasındaki işbirliğinin teşvik edilmesi amacıyla yönelik bir platformdur. Başarılı geçen son beş Forumu müteakiben, WFER şu anda enerji düzenleyicilerinin, devlet yetkililerinin, politika belirleyicilerinin, uzmanların, kalkınma ajanslarının, enerji piyasası katılımcılarının, yatırımcıların, tüketici derneklerinin ve finansman kuruluşlarının yanı sıra akademisyenlerin ve diğer uzmanların bir araya geldiği en üst düzey küresel etkinlik konumundadır.

2. Tüm dünyada gerçekleşen yüksek katılım oranının gösterdiği gibi geçmiş Forumların başarısı olağanüstüdür. WFER sadece gelişmiş ülkelerden gelen katılımcılar için değil aynı zamanda gelişmekte olan ülkelere gelen katılımcılar için de muazzam bir öneme sahip olduğunu ve büyük bir ilgi kaynağı olduğunu göstermiştir. WFER farklı enerji düzenleme modelleri üzerine görüş ve deneyim alışverişine ve enerji kaynaklarının müşterilere kaliteli ve sürdürülebilir bir şekilde uygun fiyatlar üzerinden sunulmasına ilişkin karşılaşılan zorlukların müzakere edilmesine imkan sağlamaktadır. Ayrıca arz güvenliği, sürdürülebilirlik ve düzenleme arasındaki ilişki gibi gelişmekte olan ülkeler için önemli ve onlarla alakalı olan konulara da özel olarak değinilmektedir. Yapılan müzakereler belirli gereksinimler için kullanılabilen iyi uygulamaların, eğitim ihtiyaçlarının ve bunların hayata geçirilmesi ile ilişkili yöntemlerin belirlenmesine yardımcı olmaktadır. Bu düzenleyiciler ve diğer paydaşlarla ilgilidir.

3. Geçmiş Forumların ortak paydası tüketici sorunlarından piyasa tasarımına kadar uzanan düzenlemeler ile ilgili iyi uygulamalardır. Son 15 yıllık süreç içerisinde düzenleyicilerin ilgi alanı genişlemiştir. İlgili odağı; tekellerin düzenlenmesi, piyasaya rekabetin getirilmesi ve bölgesel piyasa entegrasyonundan, düzenleyicilerin her geçen gün daha fazla muhatap olduğu arz güvenliği, enerji sektöründe sürdürülebilir kalkınma ve teknolojik değişimin etkileri üzerinde yoğunlaşmaya başlamıştır. WFER hem geçmiş Forumların çıktıları hem de özellikle düzenleme ile ilişkili olanlar başta olmak üzere enerji dünyasının gelecekteki durumu ve karşılaşacağı zorlukları dikkate alınarak organize edilecektir.

Çıkarların Dengelenmesi

4. Yaklaşık 1,3 milyar kişi elektriğe erişimi olmadan yaşamaya devam etmektedir. Modern enerji hizmetlerine erişimin bulunmaması ekonomik ve sosyal kalkınmanın önünde duran ciddi bir engeldir ve BM Binyıl Kalkınma Hedeflerine ulaşmak için bu sorunun üstesinden gelinmesi gerekir. Uluslararası Enerji Ajansı (UEA)'nın tahminlerine göre 2030 yılına kadar herkesin enerjiye erişiminin sağlanması için kümülatif olarak yaklaşık 1 trilyon \$ değerinde yatırım yapılması gerekirken, Dünya Ekonomik Forumu (DEF) 124 ülkenin enerji sisteminin ekonomik büyüme için gerekli olan sürdürülebilir ve güvenli bir enerji arzına geçiş için hazır olmadığını bildirmektedir.

5. Güvenilir ve uygun fiyatlı enerji büyüme için bir ön koşuldur. Aynı zamanda enerji endüstrisinin kendisi de ekonomiler için önemli bir potansiyel büyüme aracı, sürdürülebilir kalkınmanın kapılarını dünyaya açan bir anahtar ve istihdam aracıdır. Bu nedenle; enerji, G20 liderlerinin gündeminde ilk sıralarda yer alan konulardan biridir. G20 gündeminin önde gelen konu başlıkları aşırı piyasa değişkenliğinin azaltılması, etkin olmayan fosil yakıt sübvansiyonlarının ortadan kaldırılması, piyasa şeffaflığının artırılması, enerji verimliliğinin artırılması ve yeşil büyüme politikalarının desteklenmesi olarak özetlenebilir. Bu hedefler aynı zamanda düzenleyicilerin de ilgi alanındadır. Sonuç olarak, 2009 yılında bölgesel birliklerin büyük çoğunluğu Enerji Düzenleyicileri Yuvarlak Masa Toplantısı'nda bir araya gelmiş ve "G8+ Enerji Düzenleyicileri Bildirisi'ni" kabul etmişlerdir. 2013 yılında benzer bir girişim ise Enerji Düzenleyicilerinin "Güvenilir Düzenlemelere ve Enerji Altyapısına Yatırım Yapılmasının Teşvik Edilmesine İlişkin Bildirisi" ile sonuçlanmıştır. 2015 yılında G20 başkanlığını üstlenecek olan Türkiye'nin G20 ile artan işbirliği dEfor'a güç verecektir.

6. Piyasa reformlarının geliştirilmesine paralel olarak tüketicilerin rolü muazzam bir önem kazanmıştır. Piyasa tedarikçi, tacir ve tüketiciler gibi farklı bileşenleri bünyesinde barındırır ancak esasen arz ve talep arasındaki dengenin sürdürülmesiyle ilgilidir. Oyuncular zamana ve yere göre değişebilir ancak tüketiciler diğerlerinin varlığının bağlı olduğu merkezi bir konuma sahiptir. Piyasalar tüketiciler için vardır ve de her zaman öyle olacaktır. Bu bağlamda, çağdaş düzenleyici yaklaşım açısından tüketicinin korunması gerekli ancak kesinlikle yeterli değildir. Aslında tüketicilere yönelik bir takım araçlardan bahsedebiliriz. Ancak, bu zamana kadar uygulanan bu araçlar "tüketici dostu" iken, yenileri "tüketici odaklı" olmalıdır. Bu nedenle, tüketicilere çeşitli tercihlerin sunulması, şikayetlerin çözümü prosedürleri, fiyat karşılaştırma araçları, talep tarafı katılımı ve hizmet kalitesi gibi ilgili alanlarda yapılacak iyileştirmeler aracılığıyla tüketicilerin düzenleme ve piyasa ortamındaki rolü ile düzenleme süreçlerindeki rollerinin güçlendirilmesi gerekir.

7. Bunun yanı sıra, yatırım ortamının iyileştirilmesi, son zamanlardaki mali çalkantı

dikkate alındığında gelişmiş piyasalar açısından da önemlidir. Bu da, sermaye çekecek ve gerekli yatırımları teşvik edecek piyasa yapılarının oluşturulmasında ve sürdürülmesinde katalizör rolü oynayan enerji düzenleyicilerinin üzerine zorlu görevler yüklemektedir. Dolayısıyla, düzenleyiciler bir yandan başta tüketiciler ve politika belirleyiciler olmak üzere muhtelif paydaşların çıkarlarını dengelerken diğer taraftan da ticari faaliyetlerde belirsizliğin azaltılması açısından yatırımcılar için istikrarlı ve güvenilir koşulların sağlanmasını ve sürdürülmesini garantilemek zorundadır. Ancak, bu zorlu görev bağımsız, hesap verebilir, şeffaf ve ayırım gözetmeyen düzenlemeler uygulanmaya konmadığı sürece başarılamaz.

8. Tüm dünyada farklı düzenleyici yaklaşımlarından kaynaklanan zorluklar, çözüm bulunmasına ilişkin tartışmaları zenginleştirmekte ve düzenleme dünyasının derinleşmesine katkı sağlamaktadır. Ancak, herkesin üzerinde mutabık olduğu şeffaflık, hesap verebilirlik ve güvenilirlik gibi bir takım hususlar, mümkün olduğunca az müdahale ile kendi kendine yeten piyasalar oluşturulması ve sürdürülmesi için, her zaman gündemin en üstünde yer almalıdır. Zira Düzenleme süreçlerinin her aşamada şeffaf olması bir düzenlemede yer alan tüm paydaşların hazırlık sürecine aktif bir şekilde katılımıyla şeffaflık kazanır. Bu tutum kuşatılmayı engeller, demokrasi açığını kapatır ve işe yarayan, adil bir kurallar dizisinin oluşturulmasına yardımcı olur. Her ne kadar gelişmiş bilgi teknolojilerinin hakim olduğu günümüz dünyasında düzenlemelerin yapılması ve piyasaya ilişkin bilgilere erişim kolaylaşsa da, düzenleyici topluluğun şeffaflığın sürdürülmesine ve geliştirilmesine yönelik isteğini yinelemesi gerekmektedir.

Değişimden Yararlanmak

9. Enerji politikası önceliklerinde meydana gelen değişiklikler ile dağıtık üretim, akıllı şebekeler, akıllı sayaçlar, yenilenebilir enerji üretiminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, nükleer enerji üretiminin gelecekteki gelişimine ve doğal gazın karbonun kısıtlı olduğu bir dünyadaki rolüne ilişkin belirsizlikler ile depolama teknolojileri gibi teknolojik değişimler özellikle iletim altyapısının geliştirilmesi ve sistem işletimi konularında yatırımcıları, şebeke operatörlerini ve düzenleyicileri etkilemektedir. Bu etmenler şebekelerin taşıyacağı arz ve taleplere ilişkin gittikçe artan belirsizliklere yol açmakta; dolayısıyla günümüzde doğru yatırım kararlarının verilmesini daha da zor bir hale getirmektedir. Bu da, yatırımcılar ve tüketiciler arasında uygun risk dağılımı konusunu gündeme getirmektedir. Bu zorlayıcı risklerin etkin ve verimli bir şekilde yönetilmesinin düzenleyiciler tarafından yakın gelecekte ele alınacak kilit konulardan biri olması muhtemeldir.

10. Değişim kavramı, piyasayı yönetmekten ziyade piyasadaki dinamizmi sürdürmek amacıyla değişimin teşvik edilmesi bağlamında daha da ileri bir içeriğe kavuşmaktadır. Geleneksel düzenleme uygulamaları yeniliğe ve AR-GE çalışmalarına olan yaklaşımı açısından eleştirilebilir. Ancak, elektrik üretimi, sistem işletimi ve şebeke ile ilgili

faaliyetlerde yaşanan hızlı değişim göz önüne alındığında, , yeni ve etkili düzenleme stratejileri gerekmektedir. Tabii ki, bu yaklaşım yeni teknolojilerin entegrasyonu ile sınırlandırılmaz ve aynı zamanda hizmetlerini, özellikle de tüketicilere yönelik hizmetleri hedeflemelidir. Diğer bir deyişle, düzenleyiciler öngörülü olmalı ve piyasada ya da düzenleyici uygulamalarda meydana gelecek yenilikleri tahmin etmeli ve teşvik etmelidir. Bu bağlamda, düzenlemelerin ticari faaliyetlerin esnekliğini engellemeyip, bunun yerine yenilikçi yaklaşımlara yer açması gerektiği kesin bir şekilde söylenebilir.

Düzenleme ve Sürdürülebilirlik

11. Kuzey Amerika'da geleneksel olmayan petrol ve gaz üretiminde gözlemlenen hızlı gelişmenin enerji arzındaki küresel dinamikleri çarpıcı bir şekilde değiştirme potansiyeli vardır. Özellikle son zamanlarda, geleneksel olmayan petrol ve gaz üretiminden kaynaklanan petrol ve gaz üretimindeki büyük artış daha düşük enerji fiyatlarının piyasaya girmesiyle ekonomik faaliyetlerin artmasını hızlandırma potansiyeline sahiptir. Neyse ki, kaynakların tüm dünya geneline dağılmış olduğu tahmin edilmektedir. Ancak, bu fırsatın etkili bir şekilde kullanılması büyük ölçüde uluslararası enerji ticaretinin artan hacmine bağlıdır. Ayrıca, Fukuşima kazasından sonra bazı devletler kamuoyunun ciddi endişelerine kulak vermiş, mühendisliğe ilişkin hususları ve ekonomik değerlendirmeleri gözden geçirmiştir ve tüm bunlar söz konusu devletlerin nükleer isteklerini terk etmesi ya da azaltmasıyla sonuçlanmıştır. Diğer yandan ise bazı devletler enerji arz kaynaklarını çeşitlendirmenin ve fosil yakıtlara olan bağımlılıklarından uzaklaşmanın bir aracı olarak nükleer planlarını uygulamaya devam etmiş ve hatta daha da genişletmiştir. Diğer enerji kaynakları söz konusu olduğunda nükleer enerjinin geleceği sadece devlet politikaları aracılığıyla belirlenmeyecektir. Bunun yanı sıra, piyasa kuralları, şebeke geliştirme ihtiyaçları ve kamuoyunun algısı gibi nükleer enerjinin gelişimini etkileyen çeşitli etmenler mevcuttur. Bu hususlar arz güvenliği, yenilenebilir enerjinin rolü, sınır ötesi ticaret, çevre vb. gibi hususlar üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve düzenleyicileri, enerji karışımında yaşanan değişikliklerden kaynaklanan zorluklarla başa çıkmaya zorlayacaktır.

12. Yenilenebilir enerjinin artan kullanımı, enerji verimliliği, KYD vb. gibi iklim değişikliği kontrol girişimleri SG emisyonuna yol açan miktarda enerji üretmenin ve tüketmenin zararlı etkilerini azaltmaya ve/ya hafifletmeye yönelik gösterilen çabalara büyük katkıda bulunmaktadır. Bu araçlar, uygulamanın düzgün bir şekilde gerçekleşmesi için yeni düzenleme kararlarının alınmasını gerek kılmaktadır çünkü benzer mekanizmalar bazı ülkelerde olduğu gibi düzenleyicilerin piyasa tasarımında sorumluluk sahibi olduğu gelişen piyasa yapılarına entegre edilmezse yenilenebilir enerjinin yayılması ve enerji sektörünün dekarbonizasyonu daha fazla teşvik edilemez. Bu nedenle, Dünya Enerji Düzenleyicilerinin İklim Değişikliğine İlişkin Bildirisi'nde belirtildiği gibi enerji düzenleyicileri kendilerini

gerekli adımları atmaya adanmışlardır. Söz konusu bildiri düzenleyiciler sorumlulukları çerçevesinde etkili ve iklim dostu enerji piyasalarının gelişimini izlemek gibi önemli faaliyetler gerçekleştireceklerini taahhüt etmişlerdir. Bu taahhüt küresel iklim değişikliğinin halen devam ettiği günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Bu bağlamda, enerji düzenlemelerinin enerji verimliliği, daha çok yenilebilir enerji kullanımı ve daha az karbon salan süreçler üzerinde yoğunlaşması muhtemeldir. Ayrıca elektrik, petrol ve doğal gaz gibi sektörlerde yaygın kullanımı nedeniyle daha çok suya ihtiyaç duyulduğu göz önünde bulundurulduğunda, düzenleyicilerin sosyal ve çevreye ilişkin endişelerle ilgilenmesinin yanı sıra su ile enerji piyasaları arasındaki birbirine bağlılığı değerlendirmesi gerektiği söylenebilir.

13. Arz güvenliği enerji dünyasında zorlu bir sorun olmaya devam etmektedir. Enerji güvenliğinin sağlanmasıyla ilişkili endişelere bağlı olarak talebi karşılayacak gerekli enerji kaynaklarını sağlaması amacıyla geliştirilen sınır aşan projelere yönelik çok uluslu çabalar artmasına paralel olarak, güvenli bir arz sisteminin kurulması birçok piyasa unsurunun uyumlu bir şekilde çalışmasını gerektirir hale gelmiştir. Ayrıca, üretimin, iletimin, dağıtımın, satışın ve diğer piyasa süreçlerinin düzgün bir şekilde çalışmasının yanı sıra bölgesel işbirliğini ve çeşitliliği de gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda, düzenleyicilerin gerekli yatırım koşullarını sağlayacak düzgün işleyen bir piyasa yapısının kurulmasında ve sürdürülmesindeki rolü son derece önemlidir. Ancak, bölgesel ve uluslararası etmenler soruna siyasi bir boyut getirmekte ve durumu daha da karmaşık bir hale sokmaktadır. Sonuç olarak, düzenleyicilerin yalnızca arz güvenliğine ilişkin unsurların değil aynı zamanda bakanlıklara, yatırımcılara ve diğer kişi ya da kurumlara ait rollerin farkında olması gerekir.

14. Arz güvenliğini takip etmek tüm dünyada birçok düzenleyicinin temel görevlerinden biridir. Kömür piyasalarının yanı sıra petrol ve gaz piyasalarının seyrinde ve ulaşım faaliyetlerinde yaşanan gelişmeler göz önünde bulundurulmadan arz güvenliğinin takip edilmesi ve değerlendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca, gazın boru hatları aracılığıyla ya da sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) şeklinde taşınması durumunda düzenleyicilerin erişim ve kullanım kurallarını koyma sorumluluğu vardır.

Akıllı Düzenlemelere Doğru

15. Yeni teknolojiler hayata geçirildikçe ve tüketiciler ile politika belirleyicilerinin beklentileri çeşitlendikçe enerji piyasaları daha da karmaşık bir hale gelmektedir. Bu yüzden, uygulamanın düzgün bir şekilde gerçekleştirilmesine yönelik olası tüm senaryolar göz önünde bulundurularak, düzenleme kararlarının kapsamlı incelemelere dayandırılması ve sorunun tüm yönlerinin hesaba katılması gerekmektedir. Diğer bir deyişle, karar vericilerin herhangi bir adım atmadan önce Düzenleyici Etki Analizlerini uygun bir şekilde kullanması gerekmektedir. Özellikle günümüzün ve daha da önemlisi yarının akıllı dünyası için "Akıllı Düzenlemelere" ihtiyaç duymaktayız.

16. Küresel enerji haritası değişirken, şebekelerin birbiri ile olan bağlantısı ve piyasaların entegrasyonu sürekli olarak genişlemektedir. Günümüz dünyasında hiçbir ülke enerjide "ada" değildir. Bu nedenden dolayı, farklı yakıt türleri, piyasalar ve fiyatlar arasındaki etkileşim gittikçe yoğunlaşmaktadır. Bu durum politika belirleyicilerinin ilgisini gittikçe daha fazla arzın güvence altına alınması, iklim değişikliği ile mücadele edilmesi ve sürdürülebilir bir büyüme sağlanması için işbirliği yapılmasına yönelmektedir. Teknolojik değişiklikler ve politika belirleyicilerinin niyetleri, düzenleyicileri karşı karşıya geldikleri sorunlar için tutarlı ve birbiri ile uyumlu çözümler bulmaya yönlendirmektedir. Düzenleyicilerin yetkileri sabit olsa da, enerjinin bölgesel, kıtasal ve küresel doğası nedeniyle gittikçe daha karmaşık bir hale gelmesine bağlı olarak düzenlenecek olan ticari faaliyetler gittikçe daha karmaşık bir hale gelmektedir. Bölgesel piyasa entegrasyonu çok daha güvenli enerji arzı, istikrarlı fiyatlar, güçlendirilmiş rekabet, güvenilir sistem işletimi, artan ticaret ve yenilenebilir enerji kaynaklarının daha iyi kullanılması gibi birçok avantaj sağlamaktadır. Ancak, bu avantajların bir ön koşulu vardır: Uyumlu piyasa düzenlemelerine yönelik müşterek düzenleyici yaklaşımlar

17. Politika belirleyicilerinin ve düzenleyicilerin amaçları ile çalıştıkları ortamlar hesap verebilirlik ilkesi doğrultusunda değişkenlik göstermektedir. Bu değişkenliğin derecesi ülkelerin yönetim yapısına bağlıdır. Vatandaşların taleplerinin karşılanmasına ilişkin nihai sorumluluk, yaşamaya ilişkin münhasır gücü elinde bulunduran siyasetçilerdedir. Diğer yandan ise, açık ve ayırım gözetmeyen piyasa erişimi ile yeterli ve sürdürülebilir kalkınma sağlayacak, kamuoyunun ilgisini artıracak, kamu politikalarını ve ilgili siyasi tercihleri destekleyecek piyasa tasarımı ve kurallarını tanımlamada ve uygulamada düzenleyicilerin önemli rolü vardır. Bu yüzden, kapasitelerini, güçlerini ve performanslarını artırarak sahip oldukları yetkinlikleri koruyabilirler. Sonuç olarak, daha iyi bir düzenleme yapılmasının yanı sıra başarılı bir politika belirleme süreci de bir tür uzlaşmayı gerekli kılar. Tüm dünyada düzenleyicilerin farklı bakış açılarını uzlaştırma konusunda birbirlerinden öğrenecek çok şeyi vardır.

18. Günümüz dünyasında enerji arama, üretme, taşıma, satma, bir şekilden diğerine dönüştürme ve hatta tüketme ve bu faaliyetlerle ilgili işlemler kesin kuralları gerekli kılmaktadır. Düzenlemenin kendisi kural koyma sürecidir ve kurallar geliştikçe yasal düzen gelişmekte; bu da, hukukta uzmanlaşmaya yol açmaktadır. Bu nedenle, enerji düzenleyicilerinin karar verme süreci boyunca hukuki kısıtlamaları değerlendirmesi ve enerji piyasası üzerinde belirli yargı yetkileri bulunan diğer mercilerle işbirliği yapması gerekmektedir.

19. Piyasanın izlenmesi etkin ve rekabete dayalı enerji piyasalarının yaratılması ve sürdürülmesi açısından oldukça önemlidir. Ancak, bilgi asimetrisi, yeterli ve gerekli bilgilere erişimde yaşanan zorluklar ve teknolojilerin ve piyasa koşullarının değişmesi gibi bazı zorluklar da söz konusudur. Bu çerçevede, bir takım tartışma soruları ortaya çıkmaktadır:

Hangi veriler ilgili ya da esastır ve piyasanın etkin bir şekilde izlenmesi için hangi metodolojilerin geliştirilmesi gerekir? Perakende, toptan ya da şebeke faaliyetleri de dahil olmak üzere farklı düzeylerde ve sektörlerde hangi yöntemlerin uygulanması daha uygundur? Piyasalar devamlı geliştikçe, izleme süreci de buna uygun bir şekilde gelişmelidir. Dolayısıyla, etkin piyasa izleme yöntemlerinin ele alınması oldukça önemlidir ve düzenleyici gündemin en önemli konu başlıklarından birini teşkil edecektir.

20. Enerji piyasası reformlarının altında yatan nedenlerin gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde anlaşılabilir bir şekilde farklı olması nedeniyle düzenleyiciler arasındaki yukarıda bahsi geçen etkileşimlerin "herkese uyan yaklaşım" ile sonuçlanması beklenmemektedir. Benzer şekilde, kurumsal, yasal ve yatırım ortamları da önemli ölçüde farklılıklar sergilemektedir. Ancak, bu tartışmalar benzeri sorunlara yönelik farklı yaklaşımlara faydalı açılımlar sağlayabilir ve bir başkasının deneyiminden ders çıkarma sürecini kolaylaştırabilir. Düzenleme ile ilgili iyi uygulamaların daha ayrıntılı olarak incelenmesi etkileşimi önemli ölçüde artırabilir ve faydalarını azami seviyeye çıkartabilir.

21. Düzenleyiciler için bir diğer potansiyel etkileşim alanı ise kapasite/yetkinlik geliştirmedir. Enerji alanı dünya ekonomisinin büyümesi ve istikrarı açısından son derece önemlidir. Düzenleyiciler, uzmanlık gerektiren gerekli çalışmaların zorluklarıyla karşılaşmak için ICER'in Enerji Sektöründe Kadınlar girişiminin ele aldığı toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ve insan kaynakları gelişimi gibi alanlarda kapasite geliştirmeye özen göstermelidir.

Sonuç

22. Bu bağlamda, dEfor bir yandan günümüzün sorunlarına çözümler sunarken diğer yandan da düzenleyici topluluğun geleceğin enerji piyasalarını inşa ederken karşılaşacağı önemli sorunlara odaklanacaktır. Foruma katılacak ve enerji sistemlerini rasyonelleştirmeyi ve yeniden düzenlemeyi, önemli hidrokarbon kaynaklarından yararlanmayı, ekonomik genişlemeyi destekleyecek enerji arzını arttırmayı, uygun fiyata sunulan temel enerji hizmetlerine erişimi amaçlayan farklı devletlerin bulunduğu göz önünde bulundurulduğunda, dEfor tüm dünyadaki ülkelerin ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır. Bu yüzden, dEfor, piyasa yapılarının gittikçe karmaşık bir hal alması ve politik, sosyal ya da çevre ile ilgili endişelerin karar verme süreçlerinde belirgin rol oynamasından kaynaklanan zorlukları ele alacaktır. Sadece kıtaları değil, aynı zamanda enerji kaynaklarını ve piyasalarını birbirine bağlayan İstanbul'da düzenlenecek bu Forum geçmiş Forumların ötesine geçecek ve düzenleme ile ilişkili zorlukları küresel bir bağlamda küresel bakış açısı ile sorgulayacaktır. Sonuç olarak, dEfor politika önceliklerinin yanı sıra farklı piyasalar, endişeler ve düzenleme seviyeleri arasında bir köprü kuracaktır.

